

Dosarul nr. 2ra-444/23
2-21038692-01-2ra-21032023

Prima instanță: Judecătoria Ungheni (jud. R. Costru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Mafii, A. Braga, V. Cotorobai)

DECIZIE

23 iulie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componență:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Lilia Roic-Botezatu

Oxana Parfeni

examinând recursul declarat de Vasile Rotari, reprezentat de avocatul Dumitru Fortuna,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Vasile Rotari, reprezentat de avocatul Dumitru Fortuna, împotriva lui Victor Bulgac, intervenient accesoriu notarul Constantin Scaletchi cu privire la declararea nulității absolute a contractului de donație, cu repunerea părților în poziția inițială,

împotriva deciziei din 20 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Vasile Rotari și menținută hotărârea din 18 aprilie 2022 a Judecătoriei Ungheni,

c o n s t a t ă :

La 16 martie 2021, Vasile Rotari, reprezentat de avocatul Dumitru Fortuna, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Victor Bulgac, intervenient accesoriu notarul Constantin Scaletchi cu privire la declararea nulității absolute a contractului de donație, cu repunerea părților în poziția inițială (f. d. 4-8).

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamantul Vasile Rotari, reprezentat de avocatul Dumitru Fortuna, a indicat că este fiul soților Vasile Rotari (a.n. XXXXX - decedat la XXXXX) și Liubovi Rotari (a.n. XXXXX - decedată la XXXXX).

După decesul mamei sale, Libovi Rotari, tatăl său, Vasile Rotari, la 17 mai 1986, s-a căsătorit cu o altă persoană pe nume Libovi Rotari (Voloșina) (a.n. XXXXX – decedată la XXXXX).

După decesul tatălui său, drept moștenitori legali de clasa I au rămas copiii și mama vitregă a acestora Liubovi Rotari.

La 26 februarie 2004, în termeni legali, s-a adresat cu o cerere scrisă către notarul Lidia Nagherneac, în vederea deschiderii dosarului de succesiune și eliberării certificatului de moștenitor, pe averea rămasă după decesul tatălui.

Urmare a examinării cererii, i-a fost refuzat în eliberarea certificatului de moștenitor, pe motiv că mama vitregă Libovi Rotari a moștenit toată averea succesorală în mărime de 1.0 cotă-parte, în acest sens fiind eliberat certificatul de moștenitor legal nr. 2614 din 02 aprilie 2004, de către notarul Constantin Scaletchi.

A evidențiat reclamantul că potrivit certificatului de moștenitor legal nr. 2614 din 02 aprilie 2004, Libovi Rotari a moștenit masa succesorală de 1.0 cotă-parte, asupra bunurilor identificate, după cum urmează:

- casa de locuit cu suprafața totală de 39,6 m², bucătărie de vară, gard, teren aferent casei de locuit cu suprafața de 0.30 ha, nr. cadastral XXXXX din sat. XXXXX, r-nul XXXXX, ce au aparținut defunctului în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren:
- teren agricol cu suprafața de 1,1941 ha, nr. cadastral XXXXX;
- teren agricol cu suprafața de 0,0991 ha, nr. cadastral XXXXX;
- teren agricol cu suprafața de 0,0501 ha, nr. cadastral XXXXX;

Certificatul de moștenitor legal sus menționat a fost înregistrat la OCT Ungheni, fiind aplicată parafa cu nr. cadastral XXXXX.

A comunicat că, nefiind de acord cu certificatul de moștenitor nr. 2614 eliberat de notarul Constantin Scaletchi, s-a adresat în instanța de judecată cu o cerere privind declararea nulității acestuia.

Prin hotărârea din 18 mai 2006 a Judecătoriei Ungheni, a fost anulat certificatul de moștenitor legal nr. 2614, eliberat pe numele lui Liubovi Vladimir Rotari de biroul notarului Constantin Scaletchi, or. Ungheni, la 02 aprilie 2004, cu nr. cadastral XXXXX și radierea înscrisului respectiv din Registrul bunurilor imobile în conformitate cu hotărârea dată, cu restabilirea dreptului parțial. Prin aceeași hotărâre a fost prelungit termenul de acceptare a succesiunii pentru Vasile Vasile Rotari cu 6 luni.

Prin urmare, în temeiul hotărârii vizate, de către notarul Lidia Nagherneac, unde a fost deschis dosar de succesiune la cererea lui Vasile Rotari, la 14 august 2006, a fost eliberat un alt certificat de moștenitor legal cu nr. 5344, prin care s-a atestat că moștenitori ai averii defunctului Vasile Gheorghe Rotari sunt: - Vasile Vasile Rotari, Valentina Vasile Bulgac, Raisa Vasile Nicolaev și Evghenia Vasile Evdochimova, câte 1/5 cotă-parte, fiind în acest sens lăsată rezerva succesorală de 1/5 soției defunctului Libovi Rotari.

La acel moment, drept avere succesorală a fost identificată doar casa de locuit cu suprafața totală de 39,6 m², bucătărie de vară, gard, terenul aferent casei de locuit cu suprafața de 0.30 ha, nr. cadastral XXXXX amplasate în sat. XXXXX, r-nul XXXXX.

A afirmat că în certificatul de moștenitor legal nr. 5344 eliberat de notarul Lidia Nagherneac, au fost incluse terenurile agricole cu nr. cadastrale XXXXX, XXXXX, XXXXX, care la fel constituie masa succesorală a defunctului, identificate în certificatul de moștenitor legal nr. 2614, eliberat de notarul Constantin Scaletchi, pe motiv că la 24 mai 2004, Liubovi Rotari a donat aceste terenuri lui Victor Bulgac, fiind întocmit contractul de donație și autentificat de același notar Constantin Scaletchi cu nr. 3906 din 24 mai 2004.

Potrivit contractului de donație nr. 3906 din 24 mai 2004, terenurile agricole menționate supra au fost donate de Liubovi Rotari, în temeiul certificatului de moștenitor legal nr. 2614 din 02 aprilie 2004, înregistrat la OCT Ungheni, ca fiind actul de drept asupra terenurilor vizate, care de jure a fost declarat nul.

Astfel, până a fi anulat certificatul de moștenitor legal nr. 2614 din 02 aprilie 2004, Liubovi Rotari a înregistrat dreptul de proprietate asupra terenurilor agricole în litigiu după care le-a donat, fapt care a pus în imposibilitate de a înainta spre înregistrare hotărârea din 18 mai 2006 a Judecătoriei Ungheni și a opera modificările în Registrul cadastral, pe motivul intabulării dreptului de proprietate asupra terenurilor vizate după o altă persoană, în baza contractului de donație, care are forță juridică până în prezent.

A relatat că despre ilegalitățile respective, a aflat în urma înaintării de către Victor Bulgac a acțiunii civile privind partajul în natură a masei succesoriale rămase după decesul lui Vasile Gheorghe Rotari, în care obiectul litigiului era indicat doar imobilul casa de locuit și terenul aferent cu nr. cadastral XXXXX, fără a fi vizate terenurile agricole nominalizate mai sus.

Atunci, a sesizat faptul că urmare adresării la notarul Lidia Nagherneac, i-a fost eliberat certificatul de moștenitor legal doar pentru casa de locuit și terenul aferent, iar despre existența contractelor de donație a aflat recent.

Dat fiind faptul că prin hotărârea din 18 mai 2006 a Judecătoriei Ungheni, a fost declarat nul certificatul de moștenitor legal nr. 2614 din 02 aprilie 2004, care a servit drept act de înregistrare a dreptului de proprietate asupra terenurile agricole cu nr. cadastrale XXXXX, XXXXX, XXXXX, care ulterior a stat la baza încheierii contractului de donație nr. 3906 din 24 mai 2004, acesta din urmă, la fel, este lovit de nulitate absolută, care urmează a fi anulat, cu repunerea părților în poziții inițială, ca fiind parte a masei succesoriale, care urma a fi determinată și atribuită moștenitorilor legali a câte 1/5 cotă-parte din fiecare.

A accentuat că, în prezent, este în imposibilitate de a pune în executare hotărârea din 18 mai 2006 a Judecătoriei Ungheni și a înregistra cota sa parte din averea succesorală după decesul tatălui său, Vasile Rotari, pe motiv că asupra terenurilor agricole vizate supra este intabulat dreptul de proprietate după Victor Bulgac, în temeiul contractului de donație, care este lovit de nulitate absolută, deoarece este născut din actul juridic declarat nul prin hotărârea instanței de judecată.

În drept, reclamantul și-a întemeiat pretențiile în temeiul dispozițiilor art. 1, 8, 11, 216 alin. (2), 217, 219, 220, 315 alin. (3), 316 alin. (1), (2), 320, 321 alin. (2), 374 alin. (1), 1516 din Codul civil (în redacția veche), art. 7, 327, 328, 331, 334, 500, 501, 509, 510, 581 din Codul civil (în vigoare), art. 5-7, 32, 38, 117, 118, 119, 166-167 din Codul de procedură civilă.

Reclamantul a solicitat declararea nulității absolute a contractului de donație nr. 3906 din 24 mai 2004, autentificat de notarul Constantin Scaletchi, cu repunerea părților în poziția inițială.

Prin hotărârea din 18 aprilie 2022 a Judecătoriei Ungheni, a fost respinsă cererea de chemare în judecată depusă de Vasile Rotari, reprezentat de avocatul Dumitru Fortuna, ca fiind neîntemeiată.

Au fost încasate de la Vasile Rotari în beneficiul lui Victor Bulgac cheltuielile de judecată pentru asistența juridică în sumă de 5 000 de lei (f. d. 100, 106-114).

Prin decizia din 20 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Vasile Rotari și menținută hotărârea din 18 aprilie 2022 a Judecătorei Ungheni (f. d. 135, 136-139 recto-verso).

La 10 februarie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Vasile Rotari, reprezentat de avocatul Dumitru Fortuna, a declarat recurs împotriva deciziei din 20 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a cererii de chemare în judecată (f. d. 145-154, 156).

În motivarea recursului, recurentul Vasile Rotari, reprezentat de avocatul Dumitru Fortuna, a indicat că instanța de fond și instanța de apel greșit au constatat că prin hotărârea din 18 mai 2006 a Judecătorei Ungheni, a fost anulat certificatul de moștenitor nr. 2614 din 02 aprilie 2004 doar în partea bunului imobil cu nr. cadastral XXXXX, fără a motiva această soluție prin prisma normelor legale și probatoriului administrat.

A considerat că instanța de fond și instanța de apel neîntemeiat au conchis că proprietar al bunurilor imobile cu nr. cadastrale XXXXX, XXXXX și XXXXX, a fost Liubovi Rotari, în baza aceluiași certificat de moștenitor legal nr. 2614 din 02 aprilie 2004 (declarat nul), care era în drept să administreze și să doneze aceste bunuri. Această soluție instanța de fond nu a motivat-o, axându-se eronat pe normele de drept material referitor la dobândirea și înregistrarea dreptului de proprietate.

La fel, instanța de fond, pe de o parte, constatând nulitatea certificatului de moștenitor legal nr. 2614 din 02 aprilie 2004, prin prisma prevederilor art. 219-221 din Codul civil, fiind indubitabil constatat faptul de nulitate a actului juridic inițial, care a produs efecte pentru viitor, pe de altă parte, în mod eronat s-a referit și la prevederile art. 315, 827, 834 din Codul civil, care vin în apărarea dreptului lui de proprietate.

A mai notat că instanța de fond nu s-a expus asupra încălcării dreptului de proprietate dobândit de el prin moștenire, prin prisma art. 1516 din Codul civil (în redacția veche).

Totodată, instanțele de judecată ierarhic inferioare eronat și nejustificat au interpretat prevederile art. 827 alin. (1) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), potrivit căroră donația ca act juridic este translativ de proprietate, astfel încât în urma realizării acestuia se reduce patrimoniul donatorului. Or, această normă este aplicabilă în cazul constatării valabilității actului juridic prin care a fost obținut dreptul de proprietate, a fost sau nu ilicit, contravine sau nu legii, ordinii publice, pentru a produce efectele în exprimarea consimțământului valabil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei motivate din 20 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată la 17 ianuarie 2023, la adresa

electronică a reprezentantului recurentului, avocatului Dumitru Fortuna, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică (f. d. 140).

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 10 februarie 2023, în termenul legal.

La 10 aprilie 2023, Victor Bulgac, reprezentat de avocatul Alexandru Prisac, a depus referință, solicitând de a considera inadmisibil recursul declarat de Vasile Rotari (f. d. 165-166).

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Respectiv, recursul declarat de Vasile Rotari, reprezentat de avocatul Dumitru Fortuna, a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Totodată, având în vedere că legea procedural civilă, care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare, nu are putere retroactivă recursul se va examina conform procedurii de judecare a recursului în vigoare la data depunerii acestuia, deoarece după sensul său norma referitoare la temeiuri cuprinde și procedura, or, temeiurile nu pot fi separate de procedura de examinare și soluționare, ele fiind un tot întreg organic.

În conformitate cu prevederile art. 431 din Codul de procedură civilă, examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție. Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători. Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție. Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.

Verificând decizia din 20 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate în recurs, pe baza materialelor din dosar, în coroborare cu normele de drept aplicabile, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că la caz se consideră admisibil recursul declarat de Vasile Rotari, reprezentat de avocatul Dumitru Fortuna și se impune necesitatea admiterii recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu trimiterea cauzei la rejudecare în primă instanță, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 432 alin. (3) lit. d), alin. (4) și (5) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023), se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces. Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c¹) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, trimitând cauza spre rejudecare în prima instanță, în cazul în care a constatat neatragerea în proces a persoanelor ale căror drepturi sunt lezate prin hotărâre.

În conformitate cu art. 67 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, persoana interesată într-un proces pornit între alte persoane poate interveni în el alături de reclamant sau de pârât până la închiderea dezbaterilor judiciare în prima instanță dacă hotărârea pronunțată ar putea să influențeze drepturile sau obligațiile lui față de una din părți. Intervenientul accesoriu poate fi introdus în proces și la cererea uneia dintre părți sau din oficiul instanței.

Totodată, art. 183 alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă, stabilește că pregătirea pentru dezbateri judiciare este obligatorie pentru orice cauză civilă și are ca scop stabilirea componenței participanților la proces și implicarea în proces a altor persoane.

În conformitate cu art. 185 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, judecătorul, în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, îndeplinește următoarele acte: soluționează problema intervenirii în proces a coreclamantilor, copârâților și intervenienților.

După cum denotă actele cauzei, Vasile Rotari, reprezentat de avocatul Dumitru Fortuna, înaintând acțiunea împotriva lui Victor Bulgac, intervenient accesoriu notarul Constantin Scalețchi, a solicitat declararea nulității absolute a contractului de donație nr. 3906 din 24 mai 2004, autentificat de notarul Constantin Scalețchi, cu repunerea părților în poziția inițială (f. d. 4-8).

Fiind investită cu judecarea fondului litigiului, Judecătoria Ungheni, prin hotărârea din 18 aprilie 2022, a respins cererea de chemare în judecată depusă de Vasile Rotari, reprezentat de avocatul Dumitru Fortuna, ca fiind neîntemeiată, fiind încasate de la Vasile Rotari în beneficiul lui Victor Bulgac cheltuielile de judecată pentru asistența juridică în sumă de 5 000 de lei (f. d. 100, 106-114).

Judecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 20 octombrie 2022, a respins apelul declarat de Vasile Rotari și a menținut hotărârea din 18 aprilie 2022 a Judecătoriei Ungheni (f. d. 135, 136-139 recto-verso).

Verificând legalitatea deciziei și a hotărârii contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în recurs și referința la recurs, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că atât soluția instanței de apel, cât și a primei instanțe, au fost adoptate cu încălcarea normelor de drept procedural.

Astfel, după cum rezultă din actele cauzei reclamantul Vasile Rotari este fiul soților Vasile Rotari (a.n. XXXXX - decedat la XXXXX) și Liubovi Rotari (a.n. XXXXX - decedată la XXXXX).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție stabilește că, după decesul mamei sale, Libovi Rotari, tatăl său, Vasile Gherghe Rotari, la 17 mai 1986, s-a căsătorit cu o altă persoană pe nume Libovi Rotari (Voloșina) (a.n. XXXXX - decedată la XXXXX). După decesul tatălui său, drept moștenitori legali de clasa I au rămas copiii și mama vitregă a acestora Liubovi Rotari.

Din materialele dosarului se mai constată că mama vitregă Libovi Rotari a moștenit toată averea succesorală în mărime de 1.0 cotă-parte, rămasă după decesul lui Vasile Gheorghe Rotari.

Potrivit certificatului de moștenitor legal nr. 2614 din 02 aprilie 2004, înregistrat la OCT Ungheni, fiind aplicată parafa cu nr. cadastral XXXXX, Libovi Rotari a moștenit masa succesorală de 1.0 cotă-parte, asupra bunurilor identificate, după cum urmează:

- casa de locuit cu suprafața totală de 39,6 m², bucătărie de vară, gard, terenul aferent casei de locuit cu suprafața de 0.30 ha, nr. cadastral XXXXX din sat. XXXXX, r-nul XXXXX, ce au aparținut defunctului în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren:
- teren agricol cu suprafața de 1,1941 ha, nr. cadastral XXXXX;
- teren agricol cu suprafața de 0,0991 ha, nr. cadastral XXXXX;
- teren agricol cu suprafața de 0,0501 ha, nr. cadastral XXXXX.

În temeiul certificatului de moștenitor legal nr. 2614 din 02 aprilie 2004, prin contractul de donație nr. 3906 din 24 mai 2004, Liubovi Rotari a donat lui Victor Bulgac terenurile agricole cu nr. cadastrale XXXXX, XXXXX și XXXXX (f. d. 19).

Potrivit certificatului de deces, Liubovi Rotari a decedat la XXXXX (f. d. 18).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că prin hotărârea din 18 mai 2006 a Judecătorei Ungheni, a fost anulat certificatul de moștenitor legal nr. 2614, eliberat pe numele lui Liubovi Vladimir Rotari de biroul notarului Constantin Scalețchi, or. Ungheni, la 02 aprilie 2004, cu nr. cadastral XXXXX și radierea înscrisului respectiv din Registrul bunurilor imobile în conformitate cu hotărârea dată, cu restabilirea dreptului parțial. A fost prelungit termenul de acceptare a succesiunii pentru Vasile Vasile Rotari cu 6 luni (f. d. 26-27).

Sintetizând cele reliefate supra, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că materialul probator atestă incontestabil că urmare a anulării prin hotărârea din 18 mai 2006 a Judecătorei Ungheni, a certificatului de moștenitor legal nr. 2614, eliberat pe numele lui Liubovi Rotari, de către notarul Lidia Nagherneac, unde a fost deschis dosar de succesiune la cererea lui Vasile Rotari, la 14 august 2006, a fost eliberat un alt certificat de moștenitor legal cu nr. 5344, prin care s-a stabilit că moștenitori ai averii defunctului Vasile Gheorghe Rotari sunt: - Vasile Vasile Rotari, Valentina Vasile Bulgac, Raisa Vasile Nicolaev și Evghenia

Vasile Evdochimova, câte 1/5 cotă-parte, fiind în acest sens lăsată rezerva succesorală de 1/5 soției defunctului Libovi Rotari (f. d. 28).

În raport cu aceste constatări este evident că prima instanță și instanța de apel au examinat cauza în lipsa tuturor moștenitorilor ai averii defunctului Vasile Gheorghe Rotari și ai defunctei Liubovi Rotari.

Sub acest aspect, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că instanța de fond, contrar prevederilor art. 183 alin. (2) lit. c) și art. 185 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, examinând cauza urma să stabilească componența participanților la proces și să atragă în proces toți moștenitorii averii defunctului Vasile Gheorghe Rotari și ai defunctei Liubovi Rotari, pentru a le oferi posibilitatea de a-și apăra în mod efectiv, drepturile și interesele acestora.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că instanța de fond și instanța de apel au trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, examinând în mod pripit cauza, fără a se expune asupra obligativității participării la examinarea cauzei a tuturor moștenitorilor averii defunctului Vasile Gheorghe Rotari și ai defunctei Liubovi Rotari.

Prin urmare, neatragerea în proces a tuturor moștenitorilor averii defunctului Vasile Gheorghe Rotari și ai defunctei Liubovi Rotari are drept consecință, soluționarea de către instanță a problemei drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces, adică neacordarea unui statut procesual de participant la proces, ce i-ar oferi posibilitatea de a-și apăra în mod efectiv drepturile și interesele, fapt care impune o limitare de acces la justiție, respectiv, o încălcare a art. 6 § 1 din CEDO, concluzie relevată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza „Business și Investiții pentru Toți contra Republicii Moldova” (13 ianuarie 2010, nr.39391/04).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că atât prima instanță, cât și instanța de apel nu au ținut cont de principiile funcționale ale dreptului procesual civil, iar omisiunile indicate supra pot fi corectate doar prin reexaminarea cauzei de către instanța de fond, care urmează la pregătirea cauzei pentru judecare să stabilească cercul tuturor părților în proces.

În consecință, întru evitare atingerii drepturilor unor persoane ce nu au fost implicate în proces, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a casa integral decizia instanței de apel, precum și hotărârea primei instanțe și de a remite cauza spre rejudecare în prima instanță.

Or, problema intervenirii în proces, conform prevederilor legislației în vigoare, nu poate fi soluționată de instanța de recurs, prin urmare eroarea dată se soluționează doar în prima instanță.

Reieșind din cele expuse, rejudecând cauza, instanța de fond urmează să țină cont de cele expuse mai sus, să înlăture omisiunile admise, să clarifice și să se expună asupra tuturor argumentelor invocate de către părți pentru asigurarea unei judecări corecte și legale a pretențiilor înaintate, să aprecieze sub toate aspectele, complet și obiectiv, conform exigențelor art. 130 din Codul de procedură civilă, probele și în dependență de situația stabilită, în raport cu normele de drept material și procedural care reglementează relațiile dintre părți, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c¹) din Codul de procedură civilă,
Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Vasile Rotari, reprezentat de avocatul Dumitru Fortuna.

Se casează decizia din 20 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 18 aprilie 2022 a Judecătoriei Ungheni, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Vasile Rotari, reprezentat de avocatul Dumitru Fortuna, împotriva lui Victor Bulgac, intervenient accesoriu notarul Constantin Scalețchi cu privire la declararea nulității absolute a contractului de donație, cu repunerea părților în poziția inițială, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Judecătoria Ungheni, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Lilia Roic-Botezatu

Oxana Parfeni